

Бактеріальні хвороби томатів

Чорна бактеріальна плямистість:

Симптоми:

- дрібні водянисті точкові плями, оточені жовтою облямівкою (можуть проявитися на будь-якій ділянці наземної маси);
- на листках плями частіше розташовуються по краях;
- листя поступово жовтіє і засихає;
- на стеблах буруваті виразки округлої або подовженої форми;
- може бути опадання квіток;
- частіше проявляється на зелених плодах у вигляді темних крапок, надалі вони збільшуються в розмірах, вдавлюються, краї розриваються, що нагадує паршу;
- тканина плоду під виразками гниє.

Найбільшої шкоди завдає рослинам, зростаючим у відкритому ґрунті. Збудником захворювання є бактерія *Xanthomonas vesicatoria*. Бактерії утворюють навколо себе капсули, які захищають їх від висихання та низьких температур.



Бактеріальний рак:



Вражає пасльонові культури як у відкритому, так і в закритому ґрунті.

Збудником є бактерія *Clavibacter michiganensis*, яка надає рослині токсичну дію, викликаючи закупорку провідних судин, загибель клітин і, як наслідок, в'янення і загибель рослини.

Симптоми:

- потемніння судин з одного боку біля основи черешка хворого листя;
- одностороннє в'янення листя (часточка листа жовтіє по краю і трохи закручується вгору);
- на молодих чашелистиках, черешках і плодоніжках коричневі і рудуваті виразки;
- стебло засихає, розривається, і на ньому виділяється жовтуватий ексудат;
- в'янення куща починається з нижніх листків;
- листя в'януть і сохнуть з країв до центральної жилки;
- засохлі листя засихають, але не опадають;
- серцевина стебла жовтіє і стає порожнистою (симптом схожий на некроз серцевини стебла і поразку фузаріумом);
- на плодах дрібні білі плями з темним центром «пташине око»;
- плоди потворні, з недорозвиненими насіннями;
- багато плодів опадає.

В рослину збудники проникають в основному через механічні пошкодження, а також через коріння

Від хворої рослини до здорової, патоген передається через механічні пошкодження плодів, через продири або пошкоджені волоски листя та плоди, потрапляючи всередину разом з вологістю, а далі, поширюються в рослині по міжклітинних просторах.

Зараження рослин чорною бактеріальною плямистістю можливо протягом усього періоду вегетації!!!

Некроз серцевини стебла томата:

Симптоми:

- На стеблі: витягнуті, трохи вдавнені смуги. Серцевина стебла бурого кольору, видно некротизовані судини, в яких виділяється ексудат білуватого кольору, що впливає з тріщин і ранок.
- Рослини швидко в'януть.
- На зовні здорового стебла, в прикореневій частині з'являється багато повітряних (адвентивних) коренів світло-коричневого кольору.
- Листя, починаючи з верхніх, темніють і в'януть. Листя з міжжилковими висихаючими некрозами, що тягнуться вдалину центральної жилки.
- На плодах з'являються світлі жилки, які зберігаються і на стиглих плодах.
- При струшуванні рослин, плоди опадають.

Проявляється захворювання в основному в кінці весни - початку літа, коли починають плодоносити томати.

В результаті ураження, більша частина рослин гине на початку плодоношення, а у деяких, формується хронічна форма захворювання, і саме ці рослини є джерелом вторинного зараження.

Якщо захворювання проявилось в одному обороті, то є велика ймовірність того, що воно проявиться й на наступний оборот.



Для того, щоб забезпечити свої рослини від бактеріальних захворювань, необхідно після закінчення культурообороту проводити комплекс захисних і профілактичних заходів, після яких збудник, як правило не виживає.

Збудником некрозу серцевини стебла є бактерія *Pseudomonas corrugata*.

Бактерії, через ранки (часто при видаленні пасинків) потрапляють на здорові рослини, і руками через краплі і повітрям переносяться на сусідні рослини, тому в теплиці захворювання проявляється вогнищами уздовж міжряддя. Через 3-4 тижні частина рослин гине.

Державна установа

“Тернопільська обласна фітосанітарна лабораторія”

м. Тернопіль, вул. Текстильна, 6, тел. (0352) 22-36-27

e-mail: laboratory@karantin.te.ua